

VILLÁMLÁTÓGATÁS

az „alvilágban”

Felnyíl a vasműcsos ajtó, hűvös légáramlat öle körül, s néhány lépcsőfok után ott állunk a világ egyik legnagyobb cseppkőbarlangjában, Aggteleken. Felgyúlnak a reflektorok, s fiatal, de a barlangot kiválóan ismerő vezető, *Sergely László* nyomában útnak indulunk a barlang belseje felé. Csodálatos oszlopok, lenyűgöző méretű termek, cseppkőből formálódott szobrok és állatok maradnak el mellettünk, s a betonból épített járda szélét szeliden nyaldossa az alvilági folyó, a *Styrt*.

A „Fekete teremben” vagyunk, az ősember egyik legkedveltebb tartózkodási helyén. Az oszlopon a mai napig is megmaradt az ősember fáklyáiról lerakódott korom, s a XX. század embere megilletődötten morzsolgatja ujjai közt őseinek e sok tízezer éves emléket.

Hogy milyen régi a barlang? Nehéz lenne megmondani. Csak egy pl.: *huszonöt esztendő kell ahhoz, hogy egy milliméter magas cseppkő képződjék, a mennyezetéről hulló csepp vizcseppéből.* Mennyi idő kellett akkor a 25 méter magas „Győzelem oszlopa” létrejöttéhez?

Ittasan fürdött – vízbe fulladt

Vasárnap reggel 6 és 7 óra között a Körösbe indult fürödni Csapó István 24 éves gyomai asztalossegéd. Csapó ittas állapotban volt és fürdés közben a vízbe fulladt.

Június 15-től megszüntették a kerékpárok nyilvántartását

Az Országos Rendőrkapitányság 1957. június 15-től a kerékpárok bejelentését és nyilvántartását valamennyi rendőri szervnél megszüntette. A jelenleg kintlévő kerékpár-bejelentőlapok (igazolványok) továbbra is érvényben maradnak, azokat a kerékpár tulajdonosoknak igazolásul el kell fogadni.

Az újonnan vásárolt kerékpárok tulajdonosai részére a jövőben — tulajdonjog igazolását tartalmazó — igazolványt a rendőrség nem ad ki.

Az új kerékpárok tulajdonjog-igazolásul a vásárlási számlát, tulajdonjog változás esetén két tanúval aláíratott adás-vételi szerződést kell elfogadni.

Kisebb gond, NAGYOBB JÖVEDELEM: a nyári csibekeltetés

Csibekeltetésre a tavasz időszaka után most az aratást követő hetek a legalkalmasabbak. A kedvező időjárás következtében ilyenkor a felnevelés kisebb gondtal is szinte biztos. S az ügyes, jól számító gazdaszany ósz elejére, amikor a tavaszi keltetésű csirkék jórésze már eladásra, vagy levágásra kerül, ismét nevel vágásra és piacra való jószágokat. De azért is érdemes most csibét keltetni, mert a felnevelésük is olcsóbb. A cséplésből, amely egyben a rendszerint szűkös takarmányozás gondját is megoldja, kerül ki annyi ocsú, hulladékanyag, amellyel a fiatal jószágokat négyhetes kortól kezdve etethetjük. Az ilyen csirkékért pedig, amelyeket olyan hulladékmagon nevelhetünk fel, amelyet egyébként nem igen hasznosíthatnánk, ósszel ismét szép pénzt kaphat a gazdaszany a piacon.

A nyári keltetéshez ugyanúgy, mint a tavaszihoz gondosan válogassuk ki a tojásokat. Lehetőleg friss, de

8-10 napnál idősebb tojásokat ne ültessünk.

A tojásokat világítsuk át és csak azokat tegyük kotlós alá, amelyekben az átvilágított héjon át, a sárgája szélén jól látható egy kis sötét pont, az úgynevezett csira. A kotlóst pedig hűvös, 15 Celsius foknál semmiesetre sem magasabb hőmérsékletű helyiségben helyezzük el, mert a nagy melegben nyugtalanabbul ül. S ajánlatos ilyenkor napjában kétszer etetni, friss ivóvízzel gondoskodni.

Egy kis számvetéssel minden gazd-

Egyre beljebb megyünk. Időérzékünk már rég elveszett, s ha valahogy vezető nélkül maradnánk, talán soha többé nem kerülnénk napvilágra, s itt pusztulnánk el a barlang 22 kilométer hosszú, tekervényes labirintusában. Seregely László azonban ott-honosan mozog, s ez megnyugtató. A barlang állatvilága felől kérdezzük.

— Több mint 260 féle állat él itt, de ezekből szabad szemmel csak kettő látható. Az egyik a denevér, a másik a vakrák. Az utóbbi sehol másutt nem él, csak itt, az Aggteleki Cseppkőbarlangban.

A kábeleken valahol zavar támadt, rövid időre kialszik a világítás, s a koromsötét barlang valószínűtlen csendjében szinte hallani lehet szívünk dobogását...

Visszaforulunk A júniusi hőség után borzongatóan hideg a barlang 9 fokos levegője, s mikor az utolsó lépcsőfok is mögöttünk marad, egyszerűen nagyobboknak, tágasabbnak tűnik a föld feletti világ, mint néhány órával ezelőtt...

— tei —

A hevesiek szerint: NINCS ELÉG PIACA A DINNYÉNEK A vásárlók szerint: NINCS ELÉG DINNYÉJE A PIACNAK

Sajnos mind a kettő igaz!

Nincs edesebb a hevesi dinnyénél, Nincs kedvesebb az első szerezőnél...

Apákról fiúkra marad ez a népdal, mint ahogyan nemzedékről nemzedékre szállnak a dinnye-termesztés „titkai”, sok apró mesterségbeli fogásai Csány, Ecséd, Erdőtelek, Heves, Hort és Kál községekben. Ezek a főbb dinnyetermelő községek. Mint a szakemberek mondják, a Mátra ide veri vissza legjobban a nap sugarát, s az éghajlatban ez az aranylati különbség adja a hevesi dinnye különleges jó ízét, zamátát.

Dinnyések vándorúton

Sajnos, az utóbbi 15-20 évben a hevesi dinnye hírneve is megkopott, hasonlóan a többi termelési táj kultúrához. De hallgassuk meg erről Holló Gézát, a Heves megyei Mezőgazdasági Értékesítési Központ termeltetési osztályának vezetőjét, akiről azt tartják, hogy „a hevesi dinnye apostola”. Véleményét a következőkben összegezte:

— A dinnyekertészek csak végső esetben szakítanak ősi mesteriségükkel. Lehet, hogy szórványosan akadt közöttük olyan is, aki a rossz gazdaságpolitika, a földök birtoklása körüli jogbizonytalanság, vagy egyéb ok miatt felhagyott a dinnyetermeléssel, de ez kevés. A régi dinnyés családok általában kitartottak foglalkozásuk mellett a nehéz időkben is. Inkább az figyelhető meg, hogy a dinnyetermelés jórésben áttolódott az ország más vidékeire.

Holló elvtárs véleménye számokban is igazolva látszik. Csányban, Ecséden és Horton a dinnyét egyre inkább kiszorítja a paradicsom. Ecséden például ebben az évben 600 holdon termelnek paradicsomot és mindössze 50-60 holdon dinnyét, holott régen inkább fordított volt ez az arány. Különösen a földnélküli dinnyések tavasszal vándorútra kelnek, s az ország más vidékein vállalnak felelősségre dinnyetermesztést, ósszel pedig hazatérnek. A becslések szerint Csány, Ecséd és Hort községekben 1200-1500 vándordinnyés lakik.

De miért nem helyben, a legjobb természeti adottságok között hasznosítják szakértelmüket ezek az emberek?

— Több oka van ennek — feleli Holló Géza — s nehéz lenne megmondani, melyik idézte elő leginkább a vándorlást és a dinnyetermelés visszaesését. Egyik fő ok véleményem szerint az, hogy

az ősidők óta dinnyét termő földek megfertőződtek, különféle gombabetegségek léptek fel, s egyre nehezebbé, bizonytalanabbá vált a dinnyetermelés. Lercmoltak, elkorcsosultak a tájnak megfelelő dinnyefajták is. Régen a hevesi dinnye a termelő nevét, a termelés helyét jelző bélyegzéssel került forgalomba, ami a termelőnek nagyobb árat, a vevőnek pedig szavatosságot jelentett. Ma ez nincs meg és elmosódott a különbség a hevesi és nem hevesi dinnye között. A dinnyekertészek vándorlásának egyik oka még a földhiány is. Sokan nem kapnak helyben haszonbérletet vagy felelősdet és így kénytelenek elvándorolni.

Mi a véleményük a termelőknek? Szabó Mátyás, káli dinnyekertész erről a kérdéssel a következőket mondja:

Jobb volt szerződésre termelni

— A parasztember mindig az-al igyekszik foglalkozni, amiről úgy látja, a legkifizetőbb. Ha valamilyen terménynek jó ára van és nagy keendőséggel örvend az egyik évben, úgy a következő évben felszökik a vetésterület. Így van ez a dinnyével is. Tavaly jó ára volt és most sokkal többet vetettek. De félünk attól, hogy az idén nem tudjuk majd értékesíteni, ha sok terem.

Hasonlóképpen nyilatkozik Kálban Veres István és Erdőteleken Domán József. Vagyis a termelők nem is annyira az árakat kifogásolják, hanem hullámzásoktól mentes, biztos piacot szeretnének. (A vevők viszont több dinnyét szeretnének vásárolni.) Általában sürgetik a dinnyénél a szerződéses termelés visszaállítását. Azt, hogy a szerződéses termelés mennyire befolyásolja a termőterület nagyságát, élénken mutatják az alábbi számok: Csány, Erdőtelek, Heves és Kál, a négy legnagyobb dinnyetermelő község összesített vetésterülete 1951-ben, a szerződéses termelés bevezetésekor 980 kat. holdat tett ki. Ez 1953-ra felszökött 1463 holdra, majd 1955-ben, a szerződéses ter-

melés megszüntetése után lecsökkent 480 holdra.

Most persze a nagyobb termelési biztonság és a tavalyi jól sikerült termelési év után ismét emelkedőben van a dinnye vetésterülete. Tavaly valamivel több, mint 200 holdon termeltek dinnyét Erdőteleken, az idén pedig a vetésterület csaknem elérte a 300 holdat és hasonló arányú változás tapasztalható a többi dinnyetermelő községben is.

Mennyiségileg tehát aránylag gyorsan fel lehet fejleszteni a dinnyetermelést. Megfelelő árat és főleg biztos értékesítési lehetőséget keil teremteni. Nehezebb kérdés a minőség megjavítása. Ehhez fokozottabb intézményes segítség kellene. Fajtanemesítésben már eddig is szép eredményeket ért ugyan el az újmajori kísérleti gazdaság, de ez csak egyirányú munka. Ki kellene dolgozni és rendszeressé tenni a dinnyebetegségek elleni védelmet, itt nagy a maradiság a dinnyetermelők körében, de már vannak olyan dinnyekertészek is, akik az apáiktól tanult termelési módszereket hajlandók lennének kiegészíteni a tudományos vívmányokkal, de nem tudják, hogyan.

Lépünk még egyet előre

— Permetezni kellene — mutat a horti Petőfi Termelőszövetkezet gyönyörű, 18 holdas dinnyetáblájára Oláh Dávid, a szövetkezet egyik dinnyése — de nem nagyon értjük a módját. Pedig félünk, hogy a nagy meleg és a sok eső miatt a dinnye valami betegséget kap.

Meg kellene tehát tanítani a termelőket a védekezés módjaira. Ki kellene alakítani olyan termelési módszereket, amelyekkel a termelők a külföldi piacok igényeinek megfelelő dinnyét is termelhetnének és hosszadalmasan lehetne sorolni mindazon tennivalókat, amelyek megvalósításával vissza lehetne szerezni a hevesi dinnye régi hírnevét.

Az első lépések megtörténtek ennek érdekében, de lépünk tovább is!

T. S.

Mitől szaporodnak a mecseki vadak?

Június 23-án lapunkban beszámoltunk a csebényi gazdák vadkár-panaszáról, s megírtuk azt is, hogy a Földművelésügyi Minisztérium illetékes vezetői segítséget ígértek a csebényieknek. A segítséghez tartozott volna, hogy a rezervátum vezetője ezentúl alaposabban foglalkozik a lakosság panaszaival.

val. Ezzel szemben mi történt Csebényben.

A Baranya megyei erdőgazdaságok igazgatója, Kasza Ferenc alig akar szóba állni a gazdálkodókkal. A vadkár úgy „mérte fel”, hogy végigkocsikázott a dűlőúton és „megállapította”, hogy határában nincs is vadkár. A szárazság és vaddisznók túlszaporodását azzal indokolta, hogy: „Az ellenforradalmi erők mecseki zavargásai okozták a vadállomány elszaporodását”. No, ez valami egészen új dolog! Mert azt még csak elhiszük, hogy az ellenforradalmárok irtották a vadakat, de hogy szaporították volna...

Vogl Henrik a helyi rezervátumvezető pedig kijelentette, hogy panaszra semmi ok, mert az állatok elhúzódtak Csebény határából. Nos, erről az elhúzódásról, úgy gondoljuk, a csebényiek megpocsékolni természetesen beszélhetne a legékezőbb-ban.

Mindebből röviden az következik, hogy a baranyai erdőgazdaság nemcsak a gazdák panasza, de a Földművelésügyi Minisztérium utasításait is semmibe veszi, s ezzel ez a néhány helybeli — tisztesség ne essék szólván — vezető, a dolgozó parasztságnak államunkba vetett bizalmát ingatja meg.

Balogh Judit

Madarász Emil verse:

Felköszöntő

Hazajött Kis János az országhatárról,
Hivatalos néven messzi határsátról,
Két gyönyörű érem ott ragyog a mellén,
Fiatal szemében
És a szíve helyén.

Kis János határőr — így köszönté apja,
Ki egy gyári őrség tekintélyes tagja,
Örvendek, hogy látlak, hogy vitéz és hű vagy,
Bár rendfokozatod
Még soká nem hadnagy.

...Leszállt a télutó csendes aranynapja.
Kis János határőr s szembe véle apja
Ülték, borozgattak, elvacsoráztattak,
Olykor ildomosan
Nagyokat hallgattak.

Elmondták, ki mit tett, mi volt cselekvése,
A véres napokban mi volt osztályrésze,
Végül szólt az öreg: — Jancsi, úgy vélem még,
Hogy a mesterséged
Egyazon mesterség.

Te is ő, én is ő. Ha különbség, nem nagy,
En itt az üzemben, te ott a Fertőn vagy,
Mindkettőnknek puska jó proli-kezőben,
Proletár-hűség is
Mindkettőnk szívében.

En, fiam, a gyárat, belső gaztól védem,
Te meg a külsőtől, a határ mentében,
En ezt a szép gyárat, te a határt véded,
Egyazon mesterség,
Akárhogy is nézed.

A mi szívünk — vasból, a szemünk se fáradt,
Mindegyik lövésünk — az telitalálat,
Vitézek is lennénk mi a legjavából,
Két „jánosvitéz”
Isten igazából.

Üzemőr tisztemet, Jancsi, nem szégyellem,
Jánosvitézségem — azt már végképpen nem,
Mert a vitézséget mi nem ingyen nyertük,
Nem vásáron vettük,
Szent csatán szereztük.

Te se szégyeld, fiam, tizedes-csillagod,
Ótágú az éppen, mint az a csillag ott,
Fent az üzem tornyán, amelyik ott ragyog,
S a hetedik égig
Mindig is égni fog.

Igyunk hát, határőr, mi nagy tisztaságunkra,
Igyunk, János fiam, kemény fegyverünkre,
Szép új pártunkra, vörös győzelmiünkre,
Igyál, János vitéz,
A mi nagy hitünkre.